

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Sacramentis. In qua Tractatibus decem de Sacramentis in genere, tum
speciatim, videlicet de Baptismo, Confirmatione, Eucharistia spectata vt
Sacramento, & vt sacrificio: de Pœnitentia, de Suffragiis, Indulgentiis, &
Iubilo, de Bulla Cruciat, de Extrema-vnctione, & demum de Ordinis
Sacramento ...

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

De nomine, & definitione Sacramenti in communi, & qualiter Sacramenta
nouæ legis à Sacramentis legis antiquæ differant. punct. 1

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76649)

TRACTATUS XVIII.

ET

DISPUTATIO VNICA, DE SACRAMENTIS IN COMMUNI.

HAC TERTIA PARTE NOSTRI OPERIS MORALIS ABSOLVEMVS
explicationem illorum, quae religionis virtuti annectuntur. Haec sunt sacramenta, ecclesiastica-
que Censura, Indulgentia, & Iubilaea praecipue in Bulla, quae Cunctiata vocatur concessa. Sed
antequam sacramenta in specie explicemus, expedit enotare, quae omnibus sacramentis
communia sunt, sicut fecit D. Thom. 3. p. a. q. 60. vsque ad 66. quem eius commentatores
sequuntur.

DE NOMINE ET DEFINITIONE
SACRAMENTI IN COMMUNI. ET
qualiter sacramenta nouae legis à sacramentis
legis antiquae differant.

PVNCTVM I.

1. Sacramenti nomen expenditur.
2. Definitur sacramentum, qualiter in praesenti usurpatur. Explicatur definitio.
3. Ad sacramenti rationem debet esse signum permanens.
4. Dicitur esse signum practicum alicuius sanctitatis.
5. Qualiter sacramentum à sacrificio differat.
6. Explicatur discrimen sacramentorum nouae legis à sacramentis legis antiquae, & specialiter à Sacramento circumcisionis.
7. Ratio sacramenti in noua est sacramentis legis nouae, & antiquae ex parte significationis, analoga tamen ex parte rei immediatè significatae.

I nomen sacramenti spectemus, sacramentum à sacro ducitur, variisque acceptiones habet. Duæ sunt potissimæ apud veteres, profanasque auctores teste Amb. Calepino, verbo *Sacramentum*. Prima est, quæ significatur pecunia apud Pontificem in loco sacro deposita à litigantibus ea conditione, ut qui à causa caderet, pecuniam amitteret arario publico applicandam. Sic Varro lib. 4. de lingua Latina. Secunda significat iuramentum, vel quod iuramentum firmatum est, teste Festo, & Vergilio de re militari. lib. 2. & in hac significatione passim usurpatur sacramentum in iure canonico, & ciuili, ut constat ex cap. si sacramenta. 22. q. 4. & Auth. sacramenta puerum. ad. si aduersus C. vendit. Verum apud Ecclesiasticos Doctores sacramentum idem est, ac apud Græcos mysterium, ut constat ex illo Job. 12. n. 7. Dan. 2. num. 30. Apocal. 17. num. 7. vbi Hieron. sacramentum vocat, quod apud Græcos mysterium est appellatum. Mysterium apud Græcos est idem, quod sacrum factum, ut constat e. illo Sapientiae 2. Nescierunt sacramentum Dei. Ad Ephes. 3. Et notum faceret sacramentum voluntatis suae & 1. ad Timoth. 3. Magnum est pietatis sacramentum. Hinc factum est ut sacramentum vocentur res, seu

Ferd. de Castro Sum. Mor. Paris I V.

verba occultum quid diuinum, & supernaturale, quo quis Deo sacratur significantia, ut latius protequitur Be' larm. lib. 1. de Sacram. cap. 8. Suar. 2. 3. in 3. p. q. 60. in praesent. Egid. de Conine. ibi art. 1. Paul. Laymann. lib. 5. sum. tract. 1. Gregor. Sayr. 1. r. de Sacram. lib. 1. cap. 1. art. 1.

2. Sacramentum in hac posteriori acceptione sumitur in praesenti, & sic sumptum definitur à Magistro sentent. in 4. dist. 1. & à D. Thom. 3. p. q. 60. artic. 2. & 3. quos reliqui Doctores sequuntur, ut sit visibile signum gratiae ad populum Dei sanctificandum diuinitus institutum. Dicitur visibile signum, quia sensibus corporis percipitur, ut dixit D. Tho. q. 60. art. 4. Debet autem esse signum visibile, quia alias non esset hominibus accommodatum ad Deum colendum, & se sanctificandū, si illud sensibus percipere non possent. At est signum inuisibilis gratiae, quia gratia sacramentis significata corporis sensibus non videtur. Deinde est signum ad populum Dei sanctificandum, quia ad hunc effectum sunt sacramenta per se, & directè instituta, ob quam causam à solo Deo institui poterunt, quia solus Deus gratiam causare potest, & consequenter signū practicum gratiae constituere. sic Doctores communiter.

3. Superest explicari, quale signum ad rationem sacramenti requiratur. Et quidem requiritur signum permanens, seu permanentè significans apud omnes Doctores receptum est, eo quod assumatur, ut medium ad Deum colendum, & populum Dei sanctificandum, & distinguendum ab aliis nationibus falsos Deos colentibus, quod fieri nequaquam potest signo transeunte, nec moraliter pro statu aliquo durante. Item verba illa Christi, quibus Magdalenæ dixit, *remittuntur tibi peccata*: & quibus Apostolis dictum est Ioann. 20. *Accipite Spiritum sanctum*, lingua ignita super capita discipulorum die Pentecostes apparentes, sacramentum essent: quia haec omnia sunt signum visibile inuisibilis gratiae: sed quia non sunt signa stabilia, & firma sed transeuntia, ea de causa à ratione sacramenti excluduntur, & ita docet. Suar. 3. p. q. 60. sect. 3. concl. 3. Paul. Layman. lib. 5. tract. 1. cap. 2. in fine. Conine. quasi. 60. art. 4. dub. 1. num. 21.

4. Sed an necessariò debeat esse signum practicum? Aliquibus Doctoribus non infimæ notæ placet sufficere esse signum specularium, eo quod sacramenta vetera vera sacramenta fuerint, & tamen gratiam sanctificantem non continebant, sed solum significabant dandam per Christum. Verum etsi de ratione sacramenti non sit esse signum practicum gratiae sanctificantis, est tamen necessarium esse signum practicum alicuius gratiae, seu sanctitatis legalis, & signum specularium gratiae habitualis perfectæ sanctificantis, quia de ratione-

tionem Sacramenti est recipientem sanctificare, cum ad sanctificandum populum institutum sit, ac proinde debet esse signum primum alicuius sanctitatis saltem legalis. At opus non est esse signum primum gratie perfectae, tamen illam significet, quia non est signum primum cuiuscunque rei significatae. Significat enim Sacramentum Passionem Christi Domini, & futuram gloriam, non tamen illa causat. Et ita sistent Suar. 13. in 3. p. q. 60. disp. 1. sect. 2. conel. 1. 2. & 3. Aegid. de Coninc. q. 60. art. 2. dub. 1.

5. Hinc colliges discrimen Sacramenti à sacrificio: nam esto sacrificium Passionem Christi Domini significet, populūque sanctificet, quia tamen per se & immediatē institutum non est ad sanctificandum populū, sed ad Deum colendum eius supremi dominij, & excellentiae recognitione, ea de causa Sacramentum non est, hoc enim immediatē, & per se ad sanctificandum populū est institutum. Sic Paul. Layman. lib. 5. tract. 1. cap. 2.

6. Secundō colliges discrimen Sacramentorum nouae legis à Sacramentis veteris legis. Nam Sacramenta nouae legis non solum significant gratiam perfectē sanctificantem, quae vocatur gratia habitualis, sed illam causant, vt est definitum à Trident. sess. 7. can. 8. At Sacramenta veteris legis omnes conueniunt solum sanctitatem legalem causare, tamen si gratiam perfectē sanctificantem significant, sicuti definit Concilium Florentin. in decreto Eugenij post sess. ult. 8. 5. ecclesiastic. Sacrament. ubi Sacramenta nouae legis multum differunt à Sacramentis antiquae legis: illa enim non causant gratiam, sed illam solum per passionem Christi dandam esse figurabant. Haec verò nostra, & continent gratiam & ipsam dignē suscipientibus conferunt.

Solum de circumcissione est dubium qualiter à Sacramentis nouae legis distinguatur, siquidem ad eius praesentiam peccatum originale remittebatur ex diuina institutione, vt dicitur cap. ex quo instituta, de consecrat. disp. 4. cuius remissio esse non poterat sine gratia infusione. Est igitur circumcissio gratiae sanctificantis causa saltem moralis, non igitur distingui potest à sacramentis nouae legis nisi in modo causandi gratiam, eo quod Sacramenta nouae legis sint causae physicae instrumentales gratiae, circumcissio verò sit solum causa moralis, seu conditio, qua posita ex liberalitate Dei gratia concedebatur: sic sistent Suar. alius relatis, t. 3. in 3. par. q. 62. disp. 9. sect. 1. & 2. Henriq. lib. 1. ca. 6. num. 1. neque improbabile reputat Bonac. alius relatis de Sacram. disp. 19. q. 1. punct. 3. §. unico. num. 5. Sed nullatenus placet hic modus dicendi, tum quia satis dubium est, & à pluribus Doctoribus reprobatur Sacramenta nouae legis physicas esse causas gratiae. Tum quia saepe Paulus circumcissionem appellat inane, infirmamque elementum, vt dixit de ipsa circumcissione, aliisque caeremoniis legalibus. Ad Galat. 4. & ad Galat. 6. inquit. Neque circumcissio aliquid valet, neque praepitium, sed noua creatura. At si circumcissio annexa esset ex diuina promissione gratia iustificans plurimum valeret, falsumque esset esse inane, vacuum, & infirmum elementum. Non igitur circumcissio vi sua gratiam causare poterat. Restat ergo, vt solum ex fide Christi venturi, quam parentes circumcisi, seu minister circumcissione illo exteriori signo profitebatur, remissum fuerit peccatum, & gratia iustificans concessa. Alias si ex circumcissionis usu, & quasi ex opere ipso facto remissio peccati, & gratiae infusio fieret à sacramento baptismi substantialiter non distingueretur, sed solum penes magis & minus, siquidem aequae ac baptismus remittit peccatum, & gratiam infundit: quod autem baptismus vberiore gratiam concedat, & peccatum non solum quoad culpam, sed etiam quoad poenam integrè delectat, differentiam substantialem non constituit, sed solum accidentalem. Affirmare autem circumcissionem à baptismo non substantialiter differre, videtur esse contra Paul. ad Colossens. 2. extollentem baptismum, illumque circumcissioni praefertentem, cum dixerit de his, qui baptizati erant. Circumcisi estis circumcissione non manufacta in expoliatione corporis carnis, sed circumcissione Christi concupulsi in baptismis, quasi diceret, baptismus non spoliatur caro, sicuti fiebat in circumcissione antiqua, sed spoliatur spiritus à peccato; ac proinde differunt baptismus, & circumcissio substantialiter ex sententia Pauli, siquidem vi sua baptismus spiritum à peccato mundat, circumcissio autem vi sua solum carnem, spiritum autem non mundat, nisi ex fide, quam parentes circumcisi, vel minister circumcissionis eo signo profitebatur. Deinde si baptismus à circumcissione non differret substantialiter, sed solum penes magis & minus, verum esset dicere, sacramenta nouae legis non differre à sacramentis legis antiquae nisi quia sunt diuersi ritus, & caeremoniae, quod est contra Trident. sess. 7. can. 2. dicens. Si quis dixerit sacramenta nouae legis à sacramentis legis antiquae non differre, nisi quia caeremoniae sunt aliae, & alij ritus externi, anathema sit. Sentit ergo concilium inter nostra, & antiqua sacramenta differentiam substantialem esse, quae esse non potest, si sacramenta antiquae legis vi sua, & ex opere operato, vt vocant, gratiam iustificantem causarent. Affirman-

dum ergo est nullum sacramentum antiquae legis vi sua gratiam iustificantem causare. Et ita sistent D. Thom. 3. p. q. 62. art. 5. in corp. & ad 3. Sorus in 4. disp. 1. q. 4. art. 6. Vasqu. 1. 2. 1. 2. disp. 184. c. 2. Bellarm. lib. 2. de Sacram. cap. 13. & seqq. Paul. Layman. lib. 5. sum. tract. 1. cap. 3. per totum. Aegid. de Coninc. q. 62. art. 6.

Hinc dubitant Doctores, an ratio sacramenti vniouca sit, an analogae, vel aequiuocae sacramentis nouae, & veteris legis? Respondeo breuiter vnioucam absolutē esse, quia ratio sacramenti praecipue sumitur ex parte rei significantis, & ex modo significandi, potius quam ex re significanda. At in re significante, & in modo significandi vnioucae sacramenta antiqua, & noua conueniunt, siquidem omnia sunt ritus, & caeremoniae sensibiles, omniaque ex diuina institutione significant, tamen ex parte rei immediatē significatae analogice, seu aequiuocē conueniant, eo quod sanctitas legalis cum sanctitate iustificante comparata inferioris ordinis sit, & solum secundum quid sanctitas dici possit. Sic Suar. 13. in 3. p. q. 60. disp. 1. sect. 2. vers. atque hinc intelligitur Aegid. de Coninc. dicta q. 60. art. 4. dub. 2. Bellarm. de Sacram. lib. 1. cap. 12. Bonac. alius relatis de Sacram. disp. 1. q. p. 3. n. 12.

PUNCTVM II.

An Sacramenta necessaria sint ad salutem?

1. Absolutē necessaria non sunt, bene tamen possit Dei institutione.
2. In statu naturae, & legis veteris sacramentum institutum in remedium peccati originalis necessarium fuit necessitate praecipi.
3. In lege gratiae sacramenta à Christo instituta necessaria sunt, tum necessitate praecipi, tum necessitate medij, sed non omnia.

Certum est Sacramenta non esse ita ad salutem necessaria, quin potuerit Deus illis non instituitis gratiam, & gloriam hominibus concedere. Non enim diuina potentia ita limitata est, quin aliis medijs potuerit homines ad gloriam euehere, etiam supposito statu naturae lapsae, sicuti explicit D. Thom. q. 61. per totum. Henriq. lib. 1. cap. 4. Bellarm. lib. 1. cap. 22. Bonac. disp. 1. q. 1. punct. 4. Quare solum est controuersia, an facta institutione, tum in lege naturae, & scripta, tum in lege noua sint necessaria? Item an sint necessaria necessitate praecipi, vel etiam necessitate medij? Necessarium necessitate praecipi tantum est illud, quando non tam ipsum opus praeciptum, quam ipsa praecipi executio necessaria ad salutem est. Quare si ob ignorantiam, vel impotentiam ab exequenda re praecipta exculeris, non obinde salutem amittes. E contra verò necessarium necessitate medij est illud, cuius executio ad salutem necessaria est, ita vt sine illo salus obtineri nequam possit, tamen si ob ignorantiam, vel impotentiam omisum fuerit.

2. Dicendum igitur est in statu naturae, & legis veteris sacramentum institutum in remedium peccati originalis necessarium fuisse necessitate praecipi, quia in lege naturae, esto non esset aliquod signum à Deo determinatum, quo fidem Christi venturi homines protestarentur, & à peccato originali munderentur, tamen plures Doctores, quos refert, & sequitur Layman. lib. 5. tract. 1. cap. 3. contrarium sentiant affirmantes signum aliquod determinatum fuisse, quod pro feminis in lege scripta, & pro paruulis ante diem circumcissionis applicabatur. At tenendum est remissionem peccati originalis protestationi fidei per signum saltem arbitrio cuiuscunque remissum, concessam esse, vt docuit Bellarm. lib. 1. de Sacram. cap. 21. Suar. disp. 4. sect. 2. Aegid. de Coninc. q. 61. art. 3. cum D. Thom. ibi. Quo posito conueniens fuit executionem illius signi praecipi. In lege autem veteri sacramentum circumcissionis necessarium fuit ex praecipto, vt constat ex illo Genes. 17. n. 14. Masculus, cuius praepitij caro circumcisa non fuerit delebitur, &c. Quod praeciptum adultos obligabat, infantes verò ante usum rationis arctari illo non poterant, bene tamen eorum parentes, vt suos filios circumciderent. Nullum tamen sacramentum in lege naturae, & veteri fuit necessarium necessitate medij, siquidem nullum vi sua peccatum remittebat, & gratiam concedebat.

3. Verum in lege gratiae sacramenta à Christo Domino instituta necessaria sunt, tum necessitate praecipi, tum necessitate medij, tamen non omnia, vt expressè definitum est à Trident. sess. 7. can. 4. Quae autem haec sint commodius explicabimus, cum de singulis sacramentis in particulari agemus.